

TURUNÇ

22 Mayıs 2020

ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE TEKNİK DÜZENLEMELER KANUNU

Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları kapsamında, 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (“**Kanun**”) yayımlanmıştır.¹ Kanun, 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe girecektir.²

1. Amaç ve Kapsam

Amaç

Kanun’un amacı,

- nihai kullanıcıya sunulan ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasını sağlamak,
- piyasa gözetimi ve denetiminin esaslarını belirlemek,
- ürünlere ilişkin teknik düzenlemeleri hazırlamak ve yürütmek veya ürünleri denetlemek için yetkilendirilecek kamu kuruluşlarının (“**Yetkili Kuruluş**”) görevlerini belirlemek,
- imalatçı, yetkili temsilci, ithalatçı, dağıtıcı veya ilgili teknik düzenleme kapsamında ürünlerin imalatına, piyasada bulundurulmasına veya hizmete sunulmasına ilişkin sorumluluğu olan gerçek ve tüzel kişilerin (“**İktisadi İşletmeciler**”) yükümlülüklerini belirlemek ve
- kalibrasyon, test belgelendirme ve muayene gibi ürünlerin uygunluk değerlendirme faaliyetlerini gerçekleştiren kuruluşlarının (“**Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları**”) yükümlülüklerini belirlemektir.

Kapsam

Kanun’un kapsamında,

- piyasaya arz edilmesi hedeflenen, arz edilen, piyasada bulundurulan veya hizmete sunulan tüm ürünler ve
- Avrupa Birliği üyesi ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler

vardır.

¹ 12 Mart 2020 tarih ve 31066 sayılı Resmî Gazete. Kanun’un tam metnine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

² Kanun’un yürürlüğe girmesi ile 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun yürürlükten kalkacaktır. Ancak, Kanun kapsamındaki teknik düzenlemelerin hazırlanması, AB teknik mevzuatının uyumlaştırılması ve de sair usul ve esasların belirlenmesi tamamlanıncaya kadar 4703 sayılı kanun tahtında yayımlanan yönetmelikler uygulanmaya devam edecektir. Ayrıca, dış ticarete konu ürünlerin uygunluk denetimleri ile ilgili Teknik Düzenlemeler Rejimi Kararı da Cumhurbaşkanınca yeni bir karar yürürlüğe konulmadığı sürece uygulanmaya devam edecektir.

TURUNÇ

Avrupa Birliği üyesi olmayan ÷lkelere ihraç edilen veya edilmesi hedeflenen ürünler Kanun'un kapsamı dışında tutulmuş olmalarına rağmen bu ürünlerin de,

- güvenli olması,
- tağışışe konu olmaması ve
- işaretleme, etiketleme ve belgelendirmelerinin alıcıyı yanıltmayacak şekilde yapılması

zorunludur.

2. Teknik Düzenlemeler

Kanun uyarınca piyasaya arz edilecek, piyasada bulundurulacak ve hizmete sunulacak ürünlerin, ilgili teknik düzenlenmelere uygun olması zorunludur. Bu kural bakımından ürün tanımına,

- kullanılmış olmakla birlikte üzerinde değişiklik yapılarak piyasaya arz edilen veya arz edilmesi hedeflenen ürünler ve
- Avrupa Birliği üyesi olmayan ÷lkelerden ithal edilen eski ve kullanılmış ürünler

de dâhildir.

Her ürünün teknik düzenlemesi ilgili Yetkili Kuruluş tarafından insan, hayvan ve bitki sağlığı, can ve mal güvenliği, tüketicinin korunması ve enerji verimliliği gibi kamu menfaatleri ile Avrupa Birliği teknik mevzuatı gözetilerek hazırlanacaktır.

3. Ürün Güvenliği

Kanun kapsamında, "nihai kullanıcı" bir ürünü,

- tüketici olarak (yani ticaret, iş, zanaat ve mesleki faaliyetler dışında) veya
- sanayi veya mesleki faaliyeti için

elinde bulunduran, Türkiye'de yerleşik veya ikamet eden gerçek ya da tüzel kişiler demektir.

Nihai kullanıcıya sunulan ürünlerin güvenli olması zorunludur. Teknik düzenlemenin insan sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlerine uygun ürün, aksi ispat edilmedikçe güvenli kabul edilecektir.

4. Tazminat Yükümlülüđü

Bir ürün, bir kişiye veya bir mala zarar verir ve zarar gören kişi zarar ile üründeki uygunsuzluk arasındaki nedensellik bağını ispat ederse, ürünün imalatçısı veya ithalatçısı zararı gidermekle sorumludur. Ürünün sebep olduğu zarardan birden fazla imalatçı veya ithalatçının sorumlu olması hâlinde, bunlar müteselsilen sorumlu olacaktır.

İmalatçı veya ithalatçının tazminat sorumluluğunu ortadan kaldıran veya azaltan sözleşmeler hükümsüzdür.

TURUNÇ

Tazminat talebi için zamanaşımı süresi,

- zarar gören kişinin zararı veya tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren üç yıl ve
- her hâlükârda zararın doğduğu tarihten itibaren on yıldır.

5. İktisadi İşletmeciler'in Diğer Yükümlülükleri

İmalatçılar

İmalatçıların temel sorumlulukları aşağıdakilerdir (Kanun'da tüm sorumlulukları ayrıntılı olarak belirlenmiştir):

- piyasaya sadece ürün güvenliğine uygun ürünleri arz etmek,
- bunun için uygunluk tespitini yapmak,
- üründe zaman içinde yapılan değişikliklere göre gerekiyorsa ilave önlemleri almak,
- nihai kullanıcıları ürün ve riskleri ile ilgili doğru bilgilendirmek ve
- piyasaya arz etmiş olduğu ancak uygun olmadığını öğrendiği veya bilmesi gerektiği ürünleri uygun duruma getirmek veya gerektiğinde ürünün arzını durdurmak, ürünü geri çağırarak veya piyasadan çekmek.

İmalatçılar, sorumluluklarından bir kısmını yetkili temsilciler aracılığı ile yerine getirebilir.

İthalatçılar

İthalatçıların temel sorumlulukları aşağıdakilerdir (Kanun'da tüm sorumlulukları ayrıntılı olarak belirlenmiştir):

- piyasaya sadece ürün güvenliğine uygun ürünleri arz etmek,
- nihai kullanıcıları ürün ve riskleri ile ilgili doğru bilgilendirmek,
- ürünler kendi sorumluluğu altında iken, depolama ve nakliye şartlarının ürünlerin teknik düzenlemesine veya genel ürün güvenliği mevzuatına uygun olmasını sağlamak.

Dağıtıcılar

Dağıtıcıların temel sorumlulukları aşağıdakilerdir (Kanun'da tüm sorumlulukları ayrıntılı olarak belirlenmiştir):

- ürünü piyasada bulundurmada önce gerekli uygunluk işaretlerine ve belgelerine sahip olduğunu tespit etmek,
- ürünler kendi sorumluluğu altında iken, depolama ve nakliye şartlarının ürünlerin teknik düzenlemesine veya genel ürün güvenliği mevzuatına uygun olmasını sağlamak ve

TURUNÇ

- piyasaya arz etmiş olduğu ancak uygun olmadığını öğrendiği veya bilmesi gerektiği ürünleri uygun duruma getirmek veya gerektiğinde ürünün arzını durdurmak, ürünü geri çağırmak veya piyasadan çekmek için gerekli önlemlerin imalatçı ya da ithalatçı tarafından alındığını teyit etmek.

Bir ürünün imalatçısı, yetkili temsilcisi veya ithalatçısının tespit edilemediği durumlarda bu ürünün dağıtıcısı, ürünün imalatçısının, yetkili temsilcisinin veya ithalatçısının bilgilerini (bu bilgilere sahip değilse de tedarik zincirinde kendisinden bir önce yer alan İktisadi İşletmeci'nin bilgilerini),

- Yetkili Kuruluşça yapılan bildirim kendisine tebliğinden itibaren on iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür; bildirmez ise dağıtıcı Kanun kapsamında imalatçı olarak kabul edilecektir ve
- zarara uğrayan kişinin talebinin kendisine tebliğinden itibaren on iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür; bildirmez ise dağıtıcı, imalatçı gibi tazminattan sorumlu olacaktır.

Diğer İktisadi İşletmeciler

Ürünü kendi isim veya ticari markası altında piyasaya arz eden ya da piyasadaki ürünü teknik düzenlemesine veya genel ürün güvenliği mevzuatına uygunluğunu etkileyecek şekilde değiştiren ithalatçılar ve dağıtıcılar da Kanun kapsamında imalatçı sayılacaktır. Bu hüküm uyarınca kendi özel markalı (*private label*) ürünlerini satan işletmelerin Kanun kapsamında imalatçı kabul edileceği, dolayısıyla imalatçıların yükümlülük ve sorumluluklara aynı şekilde tabi olacağı anlaşılmaktadır.

6. İzlenebilirlik

İktisadi İşletmeciler,

- tedarik zincirinde kendilerinden bir önceki ve varsa bir sonraki İktisadi İşletmeci'nin ismi, ticari unvanı veya markası ve irtibat bilgileri ile ürünün takibini kolaylaştıracak diğer bilgilerin kaydını düzenli bir şekilde tutmakla,
- bu bilgileri ürünü piyasaya arz ettikleri veya piyasada bulundurmaya başladıkları tarihten itibaren en az on yıl boyunca muhafaza etmekle ve
- bu bilgileri Yetkili Kuruluş'un talebi hâlinde sunmakla

yükümlüdür.

Bu yükümlülükler, ürünü elektronik ortamda piyasaya arz eden veya bulunduranlar, başkasına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan aracı hizmet sağlayıcıları ile medya hizmet sağlayıcıları (ör. radyo ve televizyon) bakımından da aynı şekilde geçerlidir.

TURUNÇ

7. Uygunluk

Uygunluk İşaretleri

Ürünlerin piyasaya arz edilebilmesi, piyasada bulundurulabilmesi veya hizmete sunulabilmesi için ilgili uygunluk değerlendirmesinin olumlu sonuçlanması gerekmektedir.

Ürünün uygunluğunu gösteren işaret ve belgeler, ilgili mevzuatta veya teknik düzenlemelerde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak düzenlenmeli ve kullanılmalıdır. Ürüne konulacak diğer işaretler veya yazılar, uygunluk işaretlerinin görünebilirliğini, anlamını ve anlaşılabilirliğini bozmamalıdır.

Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları

Yetkili Kuruluş, gerektiği durumlarda Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları'nı görevlendirebilir. Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları, uygulama mevzuatı ve teknik düzenlemeler kapsamında bağımsız ve tarafsız şekilde görev yapacaktır.

8. Ürünlerin Denetimi

Yetkili Kuruluşlar, ürünlerin teknik düzenlemelere ve genel ürün güvenliği mevzuatına uygunluğunu doğrulamak amacıyla denetim yapacaklardır. Denetim, kural olarak ürünün piyasaya arzından nihai kullanıcıya ulaşmasına kadar piyasa gözetimi ve denetimi yoluyla yapılacaktır. Buna ilave olarak, teknik düzenlemelerin gerektirdiği durumlarda ithalat, ihracat, montaj, hizmete sunum ya da bir mal veya hizmetin sağlanması sürecinde veya kullanım aşamasında da denetim yapılması mümkündür.

Denetlenen ürünün test ve/veya muayene sonucunda uygun olmadığı tespit edilirse, numune, test ve muayene giderleri ile bunlara ilişkin diğer giderlerden imalatçı veya ithalatçılar sorumludur.

Yetkili Kuruluş, denetimi sonucunda veya aldığı bilgi, ihbar ya da şikayet sonucunda bir ürünün risk taşıdığına kanaat getirir ise, ürünle ilgili risk değerlendirmesi yapacaktır. Yetkili Kuruluş, bunun sonucu İktisadi İşletmeciler'den ürünün riskinin azaltılması veya uygunluğunun sağlanması için gerekli önlemleri almasını isteyebilir. Yetkili Kuruluş ayrıca, ciddi risk taşıyan ürünlerin³ piyasaya arzının durdurulması, piyasadan çekilmesi, geri çağırılması gibi önlemlerin alınmasını da talep edebilir.

Yetkili Kuruluş, uygunsuzlukların devam etmesi hâlinde veya gerekli gördüğü durumlarda, ürünün piyasaya arzının yasaklanması veya kısıtlanması ya da piyasada bulunan ürünün geri çağırılması veya piyasadan çekilmesi için gerekli önlemler dâhil, uygun olmayan bir ürünün uygunluğunu sağlamak veya risk taşıyan bir ürünün riskinin azaltılması için gereken önlemleri kendisi alabilir.

³ Kanun, *ciddi risk taşıyan* ürünü "risk değerlendirmesine dayanması ve ürünün normal ve öngörülebilir kullanımının dikkate alınması kaydıyla, zarara yol açabilecek bir tehlikenin gerçekleşme olasılığı ve zararın ciddiyetinin büyüklüğünün birlikte ele alınması neticesinde, riskin etkisi kısa vadede ortaya çıkmayan vakalar da dâhil olmak üzere, yetkili kuruluşların acil müdahalesini gerektiren risk taşıyan ürün" olarak tanımlamıştır.

TURUNÇ

Uygun olmayan bir ürünün internet üzerinden tanıtımı veya satışının yapılması hâlinde Yetkili Kuruluş aracı hizmet sağlayıcıdan içeriğin kaldırılmasını talep edebilir. Talebin yerine getirilmemesi durumunda içeriğe erişimin engellenmesine karar verip Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'ndan bu kararın uygulanmasını isteyebilir.

Uygun olmayan bir ürünün televizyon veya radyo üzerinden tanıtımı veya satışının yapılması hâlinde, Yetkili Kuruluş ilgili medya kuruluşundan bu tanıtım veya satışın durdurulmasını talep edebilir ve bu kararı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na bildirir.

9. İktisadi İşletmeciler Tarafından Alınan Önlemlerin Duyurulması

İktisadi İşletmeciler, risk taşıyan ürünlerle ilgili olarak kendiliğinden veya Yetkili Kuruluş'un talebi üzerine gerekli önlemleri almak zorundadır. İktisadi İşletmeciler, ayrıca bu önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkında asgari olarak aşağıdaki bilgileri içeren bir duyuru yapmak zorundadır:

- ürünü tanıttıkları marka, model veya cins ismi ya da diğer ayırt edici özellikler,
- mümkün ise, ürünün fotoğrafı veya resimli tasviri,
- alınan önlem,
- önlemi gerektiren sorunun açık ve anlaşılır tanımı,
- sorumlu İktisadi İşletmeci'nin isim, adres ve diğer iletişim bilgileri ve
- riskten sakınmak veya sorunu gidermek için önerilen yöntemler.

Dağıtıcılar, ilgili İktisadi İşletmeci'nin ürüne ilişkin riskler ve önlemler hakkında kendilerine verdiği bilgileri, varsa tedarik zincirindeki bir sonraki dağıtıcıya iletmek ve duyuruyu müşterilerinin kolaylıkla görebileceği veya ulaşabileceği yerlere koymak zorundadır.

10. Ürünün Geri Çağırılması

Alınan önlemlerin riskin ortadan kaldırılmasında yetersiz kalması durumunda İktisadi İşletmeci, kendiliğinden veya Yetkili Kuruluş'un talebi üzerine ürünü geri çağırmak zorundadır. Geri çağırma duyurusunda hem ürünle ilgili alınan önlemlere ilişkin yukarıda (9. bölümde) izah edilen bilgiler hem de aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır:

- ürünün teslim alınacağı veya onarılacağı adres ve irtibat noktaları ve
- nihai kullanıcıya sunulan teklif ve seçenekler.

İktisadi İşletmeci, ürünü teslim eden nihai kullanıcıya aşağıdaki seçeneklerinden en az birini sunmalıdır:

- ürünün geri çağırılmasına yol açan sorunun giderilmesi,
- ürünün teslim tarihindeki perakende satış değerinin ödenmesi ve
- ürünün, teknik düzenlemesine uygun, güvenli ve eş değer bir ürünle değiştirilmesi.

Ürünün geri çağırılmasıyla ilgili tüm masraflardan ilgili İktisadi İşletmeci sorumludur.

TURUNÇ

11. İdari Para Cezaları

Kanun'un getirdiği düzenlemelere aykırılık hâlinde 7.000 TL'ndan 1.000.000 TL'na kadar çeşitli idari para cezaları öngörülmüştür. Ayrıca bazı maddelerin ihlalleri durumunda ürün bedeline göre hesaplanan cezalar uygulanabilecektir. Bu para cezaları uygulanırken, cezaya konu aykırılığın büyüklüğü ve yaptırım uygulanacak gerçek veya tüzel kişinin ekonomik durumu dikkate alınacaktır.

12. İktisadi İşletmeci'yi Sorumluluktan Kurtaran Hâller

Üründeki uygunsuzluğu tespit edip Yetkili Kuruluş'un talebi veya uyarısı olmadan gerekli tedbirleri kendiliğinden alan ve uygunsuzluğu tamamen gideren İktisadi İşletmeciler, Kanun'da öngörülen idari yaptırımlardan muaftır.

Ayrıca, imalatçı veya ithalatçı,

- ürünü piyasaya kendisinin arz etmediğini,
- uygunsuzluğun dağıtıcının veya üçüncü bir tarafın ürüne müdahalesinden ya da kullanıcıdan kaynaklandığını veya
- üründeki uygunsuzluğun, ürünün teknik düzenlemelere veya diğer zorunlu teknik kurallara uygun olarak üretilmesinden kaynaklandığını

ispatladığı takdirde Kanun'da düzenlenen idari yaptırımlar ve tazminat sorumluluğundan muaf olacaktır.

Ancak, ortaya çıkan zarar üçüncü bir kişinin fiili veya ihmalinin yanı sıra üründeki uygunsuzluktan da kaynaklandysa imalatçı veya ithalatçının tazminat sorumluluğu azalmayacaktır. Böyle bir durumda imalatçı veya ithalatçının bahsi geçen üçüncü kişiye rücu hakkı olacaktır.

Ortaya çıkan zarar, üründeki uygunsuzluğun yanı sıra zarar görenin veya zarar görenin sorumluluğundaki bir kişinin kusurundan kaynaklandysa, imalatçı veya ithalatçının tazminat sorumluluğu somut duruma göre azalabileceği gibi tamamen de kalkabilir.

Yukarıda anılan hususlar, ilgili konuların genel bir değerlendirmesidir ve hukuki mütalaa niteliğinde değildir. Her durum ayrıca incelenerek, kendi özellikleri çerçevesinde değerlendirilmeli, hukuki yapı buna göre tertip edilmelidir.

Konuyla ilgili sorularınıza Av. Noyan Turunç (nturunc@turunc.av.tr), Dr. Esin Çamlıbel (ecamlibel@turunc.av.tr), Av. Beste Yıldızlı Ergül (byildizili@turunc.av.tr) ve Av. Naz Esen (nesen@turunc.av.tr) memnuniyetle cevap verecektir.